

Psykiatrivirksomheden

Videnscenter for Transkulturel Psykiatri
www.vftp.dk

MODTAGET

16 MAJ 2007 / 5¹⁵

15. maj 2007

Udvalget for Udlændinge- og
Integrationspolitik
UUI alm. del - Bilag 197
Offentligt

Psykisk sygdom hos etniske grupper i Danmark

Den Centrale Indlevering

En ny undersøgelse fra Videnscenter for Transkulturel Psykiatri dokumenterer, at efterkommere af forældre med forskellig etnisk oprindelse samt adopterede fra udlandet oftere er i kontakt med det psykiatriske system end resten af befolkningen.

Undersøgelsen kaster dermed lys over etniske grupper, som man hidtil ikke har vidst meget om i Danmark, nemlig efterkommere af forældre med forskellig etnisk oprindelse og adopterede fra udlandet. De nye tal belyser i hvilket omfang og for hvilke psykiske lidelser, forskellige etniske grupper i Danmark bliver behandlet. Resultaterne er blandt andet:

- personer, hvis ene forælder er dansk og hvis anden forælder er indvandrers, har hyppigere kontakt til psykiatrien end etniske danskere og indvandrere
- unge adopterede kvinder fra udlandet har mere end dobbelt så mange kontakter til psykiatrien som etnisk danske kvinder
- indvandrerkvinder har færre kontakter til psykiatrien end øvrige kvinder
- kvinder er på tværs af etniske grupper hyppigst i kontakt med psykiatrien på grund af depression eller nervøse lidelser
- mænd er på tværs af etniske grupper hyppigst i kontakt med psykiatrien på grund af skizofreni eller misbrug
- 1. generationsindvandrere har færre kontakter til psykiatrien end andre ikke-danske etniske grupper
- 2. generationsindvandrere har hyppig kontakt til psykiatrien
- der er en høj forekomst af tvangsindlæggelser og indlæggelser til mentalundersøgelse i de ikke-danske etniske grupper.

Undersøgelsen er foretaget af Videnscenter for Transkulturel Psykiatri i samarbejde med Statens Institut for Folkesundhed og er finansieret af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Formålet har været at belyse forskelle og ligheder i forekomsten af psykisk sygdom hos indvandrere og etniske danskere. En viden, som er central for at kunne yde en god forebyggelsesindsats samt en relevant og effektiv psykiatrisk service. Resultaterne peger på, at det i fremtiden er vigtigt at have større fokus på efterkommere af forældre med forskellig etnisk oprindelse samt på adopterede fra udlandet.

Identitetsproblemer hos efterkommere og adopterede

De registerdata, som danner basis for undersøgelsen, kan ikke i sig selv forklare, hvorfor resultaterne ser ud, som de gør. I rapporten peger man dog på, at når fx selvskadende adfærd, nervøse lidelser og personlighedsforstyrrelser i høj grad optræder hos efterkommere af forældre med forskellig etnisk oprindelse og hos adopterede, kan det bl.a. være en afspejling af særlige identitetsproblemer.

I forhold til efterkommere med forældre af forskellig etnisk oprindelse, kan familiekonflikter betinget af forskellige kulturelle normer være en af årsagerne til den relativt høje forekomst af psykisk sygdom. Det gælder både i familier med en kulturel baggrund, der er tæt på den danske og i familier med en mere fremmedartet baggrund.

Det overrasker, at efterkommere af forældre, hvoraf den ene er dansk, og den anden ikke er, har megen kontakt til psykiatrien. Det strider nemlig mod antagelsen om, at det har en socialt beskyttende effekt at have en dansk forælder. Måske er det kulturmøde, som finder sted inden for

familiens rammer, mere konfliktfyldt og krævende for det enkelte individ, end det kulturmøde, som finder sted mellem en familie med etnisk ens baggrund og det omgivende samfund.

Adopterede kan have været udsat for kontaktsvigt og understimulation tidligt i livet, hvilket kan have betydning for udviklingen af psykiske lidelser.

Undersøgelsens definition af etnicitet

Rapporten er baseret på registerdata fra 2003 (Det Psykiatriske Centralregister, Landspatientregisteret og Danmarks Statistiks oplysninger om fødeland), hvor der er indsamlet data om 50.477 personer; bl.a. diagnose, indlæggelsesgrundlag og varigheden af indlæggelsen. Oplysningerne er derefter suppleret med de samme typer af data om personernes psykiatriske kontakter i perioden 1995-2003.

Personerne er opdelt i fem etniske kategorier med udgangspunkt i personens eget og i forældrenes fødeland:

- etnisk danske (begge forældre og personen er født i Danmark)
- adopterede (personen er født i et andet land, og begge forældre er født i Danmark)
- indvandrere
- efterkommere A (personen er født i Danmark, og begge forældre er født i et andet land end Danmark)
- efterkommere B (personen er født i Danmark, ene forælder født i Danmark, anden forælder født i et andet land)

Overlæge Marianne Kastrup, Videnscenter for Transkulturel Psykiatri og speciallæge Karin Helweg-Larsen, Statens Institut for Folkesundhed er ansvarlige for rapporten og har sammen med speciallæge Armando Báez planlagt undersøgelsen samt tolket og sammenskrevet resultaterne. Cand scient. Esben M. Flachs har foretaget de statistiske beregninger.

Rapportens titel : Etniske forskelle i kontaktmønstret til det danske psykiatriske behandlingssystem - et registerbaseret studie

Rapporten kan hentes i pdf-format på : www.vftp.dk

Udgivelsesdato: 16. maj 2007

Henvendelse: Overlæge Marianne Kastrup tlf. 33 69 19 92 - mobil : 27 90 86 11

Speciallæge Karin Helweg-Larsen tlf. 35 32 63 82

Videnscenter for Transkulturel Psykiatri er oprettet i 2002 og finansieres af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Centret er oprettet for at forbedre psykiatrisk udredning, diagnostik, behandling, pleje, og opfølgning af patienter med anden kulturel baggrund end dansk. For at fremme den faglige udvikling af området skal centret opsamle, bearbejde og formidle viden og erfaringer samt yde konsulentbistand til de psykiatriske afdelinger.

Etniske forskelle
i
kontaktmønstret
til psykiatrisk behandling
Et registerbaseret studie

Karin Helweg-Larsen, Marianne Kasrup
Armando Baez, Esben M Flachs

Videnscenter for Transkulturel Psykiatri
i samarbejde med Statens Institut for Folkesundhed

2007

Forord

Videnscenter for Transkulturel Psykiatri, Psykiatrisk Klinik Rigshospitalet, Psykiatrivirksomheden Region Hovedstaden, ansøgte i 2004 Indenrigsministeriet og Sundhedsministeriet om økonomisk støtte til at belyse kontaktmønsteret til det psykiatriske behandlingssystem blandt indvandrere og efterkommere i Danmark. Ministeriet har bevilliget midler fra psykiatripuljen 2003-2006, til nærværende projekt, som er gennemført i perioden 2005-2006 og er afrapporteret til Ministeriet i december 2006 i overensstemmelse med betingelserne for bevillingen.

Der har ikke tidligere foreligget en samlet beskrivelse af kontaktmønsteret blandt forskellige etniske grupper i Danmark. Det vil sige, at der ikke har været viden om, i hvilket omfang og for hvilke psykiske lidelser de etniske minoritetsgrupper i Danmark indlægges eller behandles ambulat. Denne viden er en vigtig forudsætning for at kunne yde en hensigtsmæssig service og for planlægningen af forebyggelsestiltag. Der har derfor været behov for at vurdere kontaktmønsteret blandt indvandrere og efterkommer i forhold til mønsteret i den etnisk danske befolkning.

Nærværende rapport præsenterer et overblik over kontaktmønsteret og relaterer resultaterne til en tidligere danske og udenlandske undersøgelser af forekomsten af psykisk sygdom i forskellige etniske grupper. Resultaterne peger på en række mulige årsager til, at flere psykiske lidelser forekommer relativt hyppigere blandt indvandrere og efterkommere sammenlignet med etnisk danske. Det vil på basis af data indhentet til nærværende undersøgelse være muligt at gennemføre yderligere mhp at vurdere betydningen af bl.a. sociale faktorer på kontaktmønsteret. Rapporten omfatter derfor også forslag om fremtidige forskningsprojekter.

Projektet er gennemført i et samarbejde mellem Videnscentret og Statens Institut for Folkesundhed. Overlæge Marianne Kastrup og speciallæge Karin Helweg-Larsen er ansvarlige for rapporten og har sammen med speciallæge Armando Baez planlagt undersøgelsen, tolket og sammenskrevet resultaterne. Etableringen af en database og dataanalyser er udført af cand.scient Esben M Flachs. Ole Schnor takkes for assistance til indhentning af data.

Projektet er fulgt af en referencegruppe bestående af Johanne Bratbo, Mette Fjording, Marianne Jespersen, Allan Krasnik, Preben Bo Mortensen og med Anne Lindhardt som formand. Referencegruppen takkes for sin støtte til og interesse for projektet. Indenrigs- og Sundhedsministeriet takkes for den økonomiske støtte, som har muliggjort projektet.

Marianne Kastrup
København, 2007

8. KONTAKTER TIL DET SOMATISKE SYGEHUSVÆSEN	53
9. INDLÆGGELSESVILKÅR	55
Aldersforskelle i indlæggelsesvilkår	57
10. INDLÆGGELSESTID	59
11. INCIDENS I 2003	61
Aldersforskelle i incidens	63
12. ETNISKE FORSKELLE I SPECIFIKKE PSYKISKE LIDELSER	65
12.1 Patientantal i hver diagnostisk gruppe	67
12.2 Populationens fordeling på prioriterede diagnoser	69
13. KONTAKTRATER FOR UDVALGTE PSYKISKE LIDELSER I 2003	71
13.1 Misbrugsrelaterede lidelser	73
13.2 Skizofreni og andre psykoser	77
Kontakthypighed i 2003	77
Resultaterne relateret til andre studier	81
13.3 Depressioner – bipolare lidelser, affektive lidelser	85
Resultaterne relateret til andre studier	87
13.4 Nervøse, stressrelaterede lidelser	89
PTSD	91
Resultaterne relateret til andre undersøgelser	94
13.5 Personlighedsforstyrrelser	97
Resultaterne relateret til andre studier	100
13.6 Selvdestruktiv adfærd/selvmodsforsøg	103
Resultaterne relateret til andre studier	105
13.8 Z-koder	107
12. KONKLUSIONER	109
REFERENCER	113

1. SAMMENFATNING

1.1 Hovedresultater

2.2 Perspektiver

2. BAGGRUND

Sammenfatning af litteraturgennemgang

3. MATERIALE OG METODE

3.1 Kriterier for dataudtræk

3.2 Afgrænsning af kontaktmønster Prioritering af aktionsdiagnoser

3.3 Etnicitet; Datakilder og definitioner Danmarks Statistiks definitioner Undersøgelsens definition af etnicitet

4. BAGGRUNDSPOPULATIONEN

5. UNDERSØGELSENS POPULATION

5.1 Kønsfordeling

5.2 Aldersfordeling

5.3 Etnisk gruppering

5.4 Fødeland

6. RESULTATER

6.1 Kontaktrater

7.1 Patientrater i 2003 Aldersforskelle i patientrate og kontaktttype

7.2 Kontaktrate, omfanget af kontakter i 2003 Aldersforskelle i kontaktrater